

Lohipolitiikkaan vihdoin järkeä

Pääkirjoitus

Tornionjoella on ehditty viime vuosikymmenellä nähdä sellainen ihme, että Suomen hallitus viisailla päätöksillään sai lohen nousemaan jokeen. Seurauksena oli poikastuotannon elpyminen ja toivo siitä, että jokikalastus voisi nousta siihen asemaan, minkä luonto voisi tehdä mahdolliseksi. Hyvä kehitys pysähtyi kuitenkin poukkoilevaan politiikkaan, jossa häviöinä ovat olleet kaikki osapuoluet. Nyt odotetaan, että Matti Vanhasen toinen hallitus pystyisi tuomaan järkeä lohipolitiikkaan.

Kamppailu Tornionjoen, ja myös Simojoen, lohen puolesta on vuosikymmenien pituinen. Vain harvat ovat jaksaneet uskoa sellaiseen lohen paluuseen, jolla olisi jokivarrelle myös taloudellista merkitystä. Suomen lohipolitiikka on ollut käsittämättömän poukkoilevaa, merikalastusta suosivaa ja luonnonlohikantoja tuhoavaa. Käsittämätöntä tämä on ollut siksi, että kotijokeensa palannut lohi tuottaa yhteiskunnalle moninkertaisesti enemmän kuin mereltä pyydetty lohi.

Paavo Lipposen toisen hallituksen kalastusministerin nimi oli Juha Korkeaaja (kesk). Vaikka Korkeaajalle väännettiin rautalangasta malli miten loheen kohdituvia päätöksiä olisi tehtävä, jotta luonnonlohikanta voisi elpyä, ministeri ei asiaa ymmärtänyt. Hän myötäili mielummin muutamien merikalastajien lyhytnäköisiä vaateita kuin ajatteli lohen tulevaisuutta. Korkeaajan päätösten tulokset ovat lohen, ja myös kalastajien, kannalta murskaavia. Lohen merkitys merikalastuksessa on romahtanut koko kalansaaliin arvosta noin viiteen prosenttiin. Arvokasta villiä luonnonlohta myydään toreilla ja kaupoissa alle hankintahinnan, koska se kilpailee halvan norjalaisen kassilohen kanssa. Kalanistutukset ja valtion tuki kalastajien pyydyksiin tulee kalliimmaksi kuin saatu saalis.

Nykyinen lohipolitiikka on ehdottomasti tiensä päässä. Näin ei voi jatkua. Jos uusi kalastusministeri Sirkka-Liisa Anttila (kesk) jatkaa edeltäjänsä Korkeaajan valitsemalla linjalla, Itämeren luonnonlohen loppulaskenta on lähellä.

Sen sijaan, että luonnonlohen suojelua ja meripyynnin rajoittamista olisi tehostettava, onkin

käymässä päin vastoin. Vanhasen ensimmäinen hallitus Korkeaajan johdattelena on aikais-
tamassa lohenpyynnin aloittamista merialueella. Tämä merkitsee kutujoilleen palaavien lohien entistä tehokkaampaa pyytämistä pois ennen kuin kalat ehättävät kotijokiinsa. Tämä taas merkitsee poikastuotannon vähenemistään entisestään ja sitä kautta koko luonnonlohikannan vaarantumista.

Lohen paluu muutamien merikalastusta rajoittavan päätöksen ansiosta 1990-luvun puolivälissä Simo- ja Tornionjokeen on hyvässä muistissa. Uinuvat, muuttotappiosta kärsivät jokivarret saivat lohesta uutta virtaa. Yrityksiä syntyi, rakennettiin ja luotiin palveluja. Joesta saadun lohikilon arvo verrattuna mereltä pyydettyyn moninkertaistui. Kaikki voittivat, myös lohi, joka pääsi kutemaan omaan jokeensa.

Ministeri Juha Korkeaajan tekemät lyhytnäköiset päätökset lie johtuneet hänen oman vaali-
piirinsä muutamista merikalastajista. Muuten sitä ei voi ymmärtää. Tällainen on inhimillistä, mutta ministerin on kyettävä ajattelemaan myös kokonaisuutta.

Matti Vanhasen uudelta hallitukselta odotetaan lohipolitiikkaan selvää muutosta. Vastaansanomaton on, että luonnonlohi kutee joissa ja niihin sen on päästävä. Vastaansanomaton on sekin, että lohen arvo joessa yhteiskunnalle on moninkertainen merellä tapahtuvaan pyyntiin verrattuna.

Ensimmäinen tehtävä uudella kalastusministeri Sirkka-Liisa Anttilalla onkin huolehtia siitä, että lohen merikalastusta myöhennetään jo tänä keväänä niin, että kutujoilleen pyrkivät parvet ehtivät perille ennen kalastuskauden alkua. Tällä annetaan hyvä alku luonnonlohen kannan vahvistumiselle ja luodaan pohja Tornion- ja Simojoen vahvistamisessa oikeiksi lohijoiksi. Niillä on mahdollisuus nousta saalisjokina Tenon tasolle, jos tahtoa siihen on.

Oikeilla päätöksillä on kauaskantoiset seuraukset, ei vain luonnonlohen pelastamiseen, vaan myös matkailun elpymiseen ja sitä kautta elämänuskon palauttamiseen jokivarsille.